

A Pécsi Ítéltábla a Dékány Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dékány Alexandra ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I. rendű felperes címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** (II. rendű felperes címe) II. rendű és **III.rendű felperes neve** (III. rendű felperes címe) III. rendű felpereseknek - a dr. Molnár Péter ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű és a dr. Schall Norbert ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Pécsi Törvényszék 2018. január 22. napján kelt 4.P.20.268/2017/20. számú ítélete ellen a II. rendű alperes által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja, és mellőzi annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogait azzal, hogy az alperesek nem biztosították a felperesek számára a megfelelő méretű munkaruházatot és a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely és mosdó használatát, a kereseteket ebben a részben elutasítja.

A II. rendű alperes által az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 84.000 (nyolcvannégyezer) forintra leszállítja.

Az ítéletet az ezt meghaladó fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint, a II. rendű felperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint és a III. rendű felperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint másodfokú perköltséget 15 nap alatt, valamint az államnak az illetékes állami adóhatóság felhívására 112.000 (száztizenkétezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek mint közfoglalkoztatottak az I. rendű alperessel mint közfoglalkoztatóval 2016. március 1. napjától kezdődően 2016. november 30. napjáig közfoglalkoztatási szerződést kötöttek. A munkáltatói jogkör gyakorlója az I. rendű alperes polgármestere, a II. rendű alperes volt. A munkavégzés során a felperesek, valamint velük együtt közfoglalkoztatott O.J. - aki a II. rendű felperes férje, a III. rendű felperes apja - külön munkacsoportba kerültek.

A közfoglalkoztatási jogviszony során 2016. április és május hónapokban az alperesek a felperesek személyiségi jogait megsértették a következő magatartásokkal:

1. Az I. rendű alperes nem biztosított a felpereseknek megfelelő méretű munkaruhákat.
2. Az I. rendű alperes nem biztosított a felperesek részére rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhelyet a munkavégzés teljes ideje alatt, csak időszakosan csütörtök délelőttönként.
3. A II. rendű alperes a munkafeladatok reggelenkénti kiosztásakor a felpereseket kényszerítve ölelgette, a III. rendű felperes fenekét, mellét is fogdosta.
4. A II. rendű alperes a felpereseket női mivoltukban megszégyenítő, obszcén és trágár kifejezésekkel illette, az I. rendű felperest „picsavirágnak”, az I. és III. rendű felperest „két hülye picsának” szólította.
5. A felpereseknek azt mondta, hogy „beleharapna a seggükbe”.
6. A II. rendű alperes többször hívatlanul meglátogatta a II-III. rendű felpereseket otthonukban, a III. rendű felperesnek kényszerítve bort és fehérneműt ajándékozott, a szobájában az ágyon melléfeküdt.
7. Amikor a III. rendű felperes szabadnapot kért, a II. rendű alperes mások előtt azt válaszolta, hogy „ne azt mondd, hogy szabadnapot kérsz, hanem, hogy baszás szünetet”.
8. A II. rendű felperes az I. rendű felperestől mások előtt azt kérdezte, hogy talán egész éjjel a Lalival hancúrozott-e.

A felperesek az alperesek fenti bánásmódját azért viselték el hosszabb időn át, mert attól tartottak, ellenkező esetben közfoglalkoztatási jogviszonyuk kapcsán hátrány éri őket. Amikor a helyzetet tarthatatlannak ítélték a felperesek és **O.J.** a közfoglalkoztatási jogviszonyukat azonnali hatályú felmondással 2016. május 23. napjával megszüntették.

A felperesek az Egyenlő Bánásmód Hatóság (a továbbiakban: EBH) előtt az I. rendű alperessel szemben eljárást indítottak. A hatóság a 2016. december 30-án kelt EBH./1/2017. számú határozatával megállapította, hogy az eljárás alá vont önkormányzat a kérelmezőkkel szemben női nemhez, továbbá roma nemzetiséghez való tartozásukkal, valamint egyéb helyzetükkel összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, és velük szemben megvalósította a szexuális zaklatás és a zaklatás tényállását. Az eljárás alá vontnak megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, és vele szemben 300.000 forint bírságot szabott ki.

A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek a tényállásban megjelölt, illetve további magatartásokkal őket hátrányosan megkülönböztetve megsértették személyiségi jogukat, ami miatt az alperesek egyetemleges kötelezését kérték részükre személyenként 1.000.000 forint összegű sérelemdíj megfizetésére. Személyiségi jogaik megsértése körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (továbbiakban: Ptk.) 2:42.§-át, 2:43.§ c) pontját, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 7. § (1) bekezdését, 8. §-át és 10. § (1) bekezdését hívták fel, és annak következtében a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja és 2:52. §-a szerinti szankciók alkalmazását kérték.

Az alperesek ellenkéremükben a kereset elutasítását kérték. Vitatták a felperesek által kifogásolt magatartások tanúsítását. A II. rendű alperes álláspontja szerint az Ebktv. hatálya rá nem terjed ki, csak mint a munkáltatói jogkör gyakorlója járt el, ami miatt magánszemélyként a felelőssége fel sem merülhet az I. rendű önkormányzattal egyetemlegesen.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy 2016. március 1. és május 24. között az I-II. rendű alperesek a felperesek közfoglalkoztatási jogviszonya fennállása során, amikor nem biztosították a felperesek számára a megfelelő méretű munkaruházatot, nem biztosították számukra a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely és mosdó használatát, a II. rendű alperes őket rendszeresen kéretlenül, zavaróan ölelgette, több ízben is női mivoltukat sértő, lealacsonyító vagy szexuálisan zaklató kifejezéseket használt velük szemben, a II-III. rendű felpereseket abaligeti otthonukban hívatlanul meglátogatta, a III. rendű felperesnek tanga alsóneműt, valamint bort vett és befeküdt az ágyába, megsértették a felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogát.

Kötelezte az alpereseket egyetemlegesen az I. és a II. rendű felpereseknek személyenként 400.000 forint, a III. rendű felperesnek 600.000 forint sérelemdíj megfizetésére. A keresetet az ezen felüli részében elutasította. Kötelezte az alpereseket a felperesek részére 88.770 forint perköltség megfizetésére, a II. rendű alperest pedig arra, hogy fizessen meg az államnak 180.000 forint le nem rótt kereseti illetéket.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperesek által egybehangzón és ellentmondásmentesen előadott, a tényállás 1-8. pontjaiban megállapított magatartásokat alátámasztotta **O.J.**, **H.L.** tanúvallomása, **I.T.** írásbeli nyilatkozata és az EBH előtti eljárás csatolt iratai. A felperesek által kifogásolt további magatartások tanúsítását azonban a felperesek nem tudták bizonyítani. Az Ebktv. 19. §-át úgy értelmezte, hogy a személyiségi jog érvényesítése iránti perben a hátrányos megkülönböztetést bizonyítaniuk kell a felpereseknek, mert a valószínűsítési kötelezettség kedvezménye csak az egyenlő bánásmód követelménye megsértése miatt indított hatósági eljárásban érvényesül.

Ítéletének indokolásában az Alaptörvény II. cikkére, XV. cikk (2) bekezdésére és XVII. cikk (3) bekezdésére, a Ptk. 2:43. § c) pontjára hivatkozással kifejtette, hogy az I. rendű alperest képviselő II. rendű alperes által a közfoglalkoztatási jogviszony keretében tanúsított magatartás az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerint az egyenlő bánásmód követelményét megsértő zaklatásnak minősült, egyben megvalósította az Európai Parlament és Tanács 2006/54/EK irányelv 2. cikk 1.§ d) pontja szerinti, illetve a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának eltörléséről szóló ENSZ egyezmény (CEDAW egyezmény 1972.) szerinti szexuális zaklatást is. A zaklatás a felperesek hátrányos megkülönböztetését jelentette, ezért a Ptk. 2:43. § c) pontja szerinti személyiségi jog

sérelmét valósította meg. A megfelelő méretű munkaruha, a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely és kézmosó biztosításának elmulasztása a felperesekkel, mint nem husztóti lakos közfoglalkoztatottakkal szemben az Ebktv. 21. § e) pontja alapján minősült az egyenlő bánásmód követelménye sérelmének.

Vizsgálta, hogy a felperesek a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását a közfoglalkoztató jogi személy I. rendű felperesen túl érvényesíthették-e a munkáltatói jogokat gyakorló polgármesterként annak nevében eljáró II. rendű alperessel szemben. A Kúria 2015.El.II.J.E/P. 1-3. számú mellőző végzésének felhívásával úgy foglalt állást, hogy a II. rendű alperes tevékenységi körével visszaélve valósította meg a jogsértést, ami miatt annak objektív szankciója vele szemben is érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj iránti keresetekről a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdése alapján határozott, amely szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. A II. rendű alperes felelőssége kapcsán felhívta ezért a Ptk. 6:540. § (3) bekezdését és 6:542. § (2) bekezdését, s mivel a felperesek hátrányos megkülönböztetését jelentő zaklatást a II. rendű alperes szándékosan követte el, a sérelemdíj megfizetésére az I. rendű alperessel egyetemlegesen kötelezte.

A felperesek személyenként 1.000.000 forint összegű sérelemdíj iránti követelését az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján eltúlzottnak találta, figyelemmel arra a munkahelyi miliőre is amelyben a jogsértések megvalósultak. Úgy ítélte meg, hogy, kis településen, fizikai munkát végzők környezetében mások a társadalmi érintkezési szokások - ahogy arra a tanúk is hivatkoztak -, azonban ott sem elfogadható a zaklató cselekmény, az obszcenitás, ugyanakkor máshol húzódik az a tűréshatár, amelyen túl az emberi méltóságot valóban sértő magatartások megjelennek, mint olyan munkahelyeken, ahol illem- és etikai kódexek is szabályozzák a munkavállalók viselkedését. Nagy súllyal vette figyelembe, hogy a szexuális zaklatással elkövetett jogsértésekre a társadalmak egyre érzékenyebben reagálnak, a felperesek sérelmét pedig az is fokozta, hogy nem pusztán a munkáltatói jogkör gyakorlója, hanem a település polgármestere tanúsított velük szemben jogsértő magatartást. Mindezekre tekintettel az I. és II. rendű felperesek sérelemdíjának mértékét egységesen 400.000 forintban állapította meg, a III. rendű felperes tekintetében figyelemmel volt arra, vele szemben többször, intenzívebben tanúsított a II. rendű alperes nem kívánatos viselkedést, ami miatt a fizetendő sérelemdíj összegét 600.000 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről arra figyelemmel rendelkezett, hogy a felperesek 46%-ban lettek pernyertesek az alperesekkel szemben.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatását, elsősorban a vele szembeni kereset teljes elutasítását, másodlagosan a felperesek javára megállapított sérelemdíj leszállítását kérte személyenként 100.000 forintra. Megalapozatlannak tartotta a megfelelő munkaruha és a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely biztosítása elmulasztásának megállapítását, vitatta, hogy zaklató magatartást tanúsított volna. Álláspontja szerint az I. rendű alperes önkormányzatra mint közfoglalkoztatóra kiterjed az Ebktv. hatálya, a II. rendű alperes azonban nem alanya a törvénynek, ezért őt nem terheli az I. rendű alperessel egyetemleges felelősség. A másodfokú eljárásban a II. rendű alperes bizonyítási indítványt terjesztett elő. Indítványozta a személyes meghallgatását, továbbá kérte **I.T.**, **O.J.** és **H.L.** tanúk együttes kihallgatását.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helyesen mérlegelte, megalapozott tényállást állapított meg, és helyesen döntött úgy, a felperesek igénye mindkét alperessel szemben érvényesíthető.

Az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A fellebbezés részben alapos.

A másodfokú bíróság rögzíti, hogy az alperesek között nem áll fenn a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (1952. évi Pp.) 51.§ a) pontja szerinti egységes pertársaság, a felperesek személyiségi joguk megsértésének szankcióit az alperesekkel szemben külön-külön is érvényesíthetnék, illetve eldönthették, hogy csak a jogi személy I. rendű alperessel szemben nyújtanak be keresetet vagy pert indítanak a sérelmezett magatartást ténylegesen tanúsító természetes személy, az I. rendű alperest képviselő II. rendű alperessel szemben is. Egységes pertársaság hiányában az II. rendű alperes fellebbezése folytán a felülbírálat az 1952. évi Pp.253.§ (3) bekezdése folytán nem terjedt ki az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperessel szembeni keresetet nagyobb részében teljesítő, valamint a felperesek fellebbezése hiányában a kereseteket nem teljesített részében elutasító rendelkezésire.

Az elsőfokú bíróság - fellebbezéssel érintett részében - a tényállást túlnyomó részben a bizonyítékok helytálló értékelésével megalapozottan állapította meg. A másodfokú bíróság azt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján pontosítja azzal, hogy a felperesek és **O.J.** nem külön munkacsoportban, hanem egy brigádban, alkalmanként azonban a munkafeladatok kiosztása eredményeként más-más munkahelyen dolgoztak.

A másodfokú bíróság mellőzi a tényállásból annak megállapítását, hogy az alperesek a felperesek személyiségi jogait megsértették az 1-8.pontban felsorolt magatartásokkal, e helyett azt állapítja meg, hogy az alperesek a felperesekkel szemben a felsorolt, a felperesek által sérelmezett, magatartásokat tanúsították a meghatározott időtartam alatt.

Az ítélet tényállása ugyanis az 1952. évi Pp. 221. § (1) bekezdése szerint a bíróság által megállapított, a döntését megalapozó tényeket tartalmazza. Nem tartalmazhatja azonban azok jogi minősítését, márpedig az a megállapítás, hogy a felsorolt magatartásokkal az alperesek a felperesek személyiségi jogát megsértették már a magatartások jogi megítélését is magában foglalja.

A bizonyítási kötelezettség meghatározása körében a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság által az Ebktv. 19.§-ának értelmezése alapján levont azzal a következtetéssel, hogy a perben a felpereseknek nem valószínűsíteni, hanem bizonyítani kellett az általuk állított jogsértések megvalósulását. Az Ebktv.19.§ (1) bekezdése az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított valamennyi eljárásban egyértelműen rendezi, hogy a jogsérelmet szenvedett félnek valószínűsítania kell az őt ért hátrányt és azt, hogy rendelkezett a törvényben meghatározott valamely védett tulajdonsággal. Ezzel szemben pedig a másik felet terheli bizonyítási kötelezettség, ő köteles ugyanis bizonyítani, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles azt megtartani. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárások között az Ebktv.12.§-a külön nevesíti a személyiségi jog érvényesítése iránti pereket, így a jelen perben a bizonyítás szabályaira az Ebktv.19.§-át kellett

alkalmazni. Ez az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően nem sérti a felek tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, hanem a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára biztosítja a hatékony jogvédelmet, amikor az elsőfokú bíróság által részletesen kifejtett bizonyítási nehézségekre tekintettel megfordítja a bizonyítási kötelezettséget.

Az elsőfokú bíróság ezért az elsőfokú eljárás bizonyításra vonatkozó szabályait megsértette akkor, amikor az Ebktv.19.§-ának rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, a szabálysértés azonban lényegesnek nem minősült, mert az érdemi döntésre nem volt kihatása. Az alperesek ugyanis nem voltak elzárva attól, hogy az Ebktv.19.§ (2) bekezdésének megfelelően bizonyítsák a felperesek által valószínűsített körülmények fennállásának hiányát, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megtartását, az erre irányuló indítványukat az elsőfokú bíróság maradéktalanul teljesítette. A II. rendű alperes fellebbezési eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványa valójában nem új bizonyításra, hanem a már korábban kihallgatott tanúk ismételt megidézésére és a II. rendű alperes újbóli meghallgatására irányult, a bizonyítandó tény megjelölése nélkül, ezért azt a másodfokú bíróság nem teljesítette.

A felperesek az őket ért hátrányként a II. rendű alperes szóbeli és tetteges zaklatását **O.J.** és **H.L.** tanúvallomásával megfelelően valószínűsítették. Alaptalanul kifogásolta a II. rendű alperes **I.T.** tanú az EBH előtti hatósági eljárás csatolt iratai között szereplő írásbeli nyilatkozatának figyelembe vételét. A nyilatkozatot az elsőfokú bíróság nem a felperesek által kifogásolt alperesi magatartás bizonyítékeként értékelte, hiszen a felpereseket megelőzően dolgozott H-on a közmunkaprogramban, így a perbeli esetekről nem tudott vallomást tenni. Arra szolgáltatott adatot, hogy az adott munkahelyen a II. rendű alperes magatartása folytán valószínűsíthető az egyenlő bánásmód követelményének felperesek által állított megsértése, hiszen korábban vele is hasonlóan viselkedett a II. rendű alperes.

Az alperesek terhére rótt zaklató magatartás kapcsán közvetlen észlelése alapján **O.J.** mellett **H.L.** tett tanúvallomást. A tanúk kellően valószínűsítették a II. rendű alperes szóban, illetve testi érintkezéssel megvalósított sértő, megszegyenítő magatartását. Ezzel szemben az alperesek azt, hogy zaklatás nem történt, az egyenlő bánásmód követelményét megtartották, az indítványukra kihallgatott tanúk - **H.L.**, **K.I.**, **Ny.T.** - vallomásával bizonyítani nem tudták. A II. rendű alperes fellebbezésében ezért alaptalanul állította az elsőfokú bíróság által e vonatkozásban megállapított tényállás megalapozatlanságát.

A II. rendű alperes helyesen hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a hátrányos megkülönböztetéssel, zaklatással megtörtént személyiségi jogsértés azzal szemben állapítható meg, aki az Ebktv. hatálya alá tartozik, de alaptalanul vitatta, hogy rá a törvény hatálya kiterjed. Nem vitás, hogy az egyenlő bánásmód követelményét az Ebktv.4.§ b) pontja alapján jogviszonyai során az I. rendű alperes köteles megtartani. A csatolt közfoglalkoztatási szerződésekkel pedig bizonyított, hogy a közfoglalkoztatási jogviszonyban a munkáltatói jogkör gyakorlója a II. rendű alperes volt, ezért mint a foglalkoztatási jogviszonyban utasításadásra jogosult személy az Ebktv.5.§ d) pontja alapján a munkavégzésre irányuló és azzal összefüggő jogviszonyok tekintetében az egyenlő bánásmód követelményét köteles volt megtartani, tehát az Ebktv. törvény hatálya alá tartozott.

A II. rendű alperes védekezésére tekintettel az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a jogsértés objektív és szubjektív jogkövetkezményeiért az I. rendű alperesen túl a II. rendű alperes is felelősséggel tartozik-e, mivel a jogi személy I. rendű alperes képviselőjeként a munkáltatói jogokat gyakorolva a II. rendű alperes magatartásával a felperesek személyhez fűződő jogát a jogi személy tevékenységi

körében eljárva sértette meg. Ennek során helytállóan indult ki a Kúriának a 2015.El.II.JE/P.1-3. számú mellőző végzéséből, melyben a jogegységi tanács a jogi személy nevében eljáró természetes személy személyiségi jogot sértő magatartásáért perelhető személyek köréről úgy foglalt állást, hogy a megítélés jogi szempontjai tényállás függőek. Az indokolásból kitűnően az elsőfokú bíróság annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a II. rendű alperes amikor a felpereseket zaklatta, a munkáltatói jogok gyakorlójaként, de a tevékenységi körével, illetve az abból eredő helyzetével visszaélve járt el. A munkahelyen és munkaidőn kívül, a II-III. rendű felperesek otthonában tanúsított magatartást is a munkavégzésre irányuló közszolgáltatási jogviszonnyal összefüggőnek értékelte, hiszen a felperesek tarthattak attól, ha kifogást emelnek, azt a II. rendű alperes a közfoglalkoztatási jogviszonyban megtorolja.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által a II. rendű alperes felelőssége körében levont jogi következtetésekkel és a kifejtett indokolással a zaklatással megvalósított személyiségi jogsértés tekintetében egyetértett.

Eltérő következtetést vont le azonban a megfelelő méretű munkaruha, illetve a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely biztosításának elmulasztása kapcsán. A II. rendű alperes akkor, amikor a közfoglalkoztató I. rendű alperes képviselőjében, a felpereseknek olyan munkaruhát biztosított, ami nagy mérete folytán számukra nem volt kényelmes, illetve nem gondoskodott arról, hogy a munkaidő alatt rendelkezésre álló illemhelyen folyóvíz és áram legyen, olyan magatartást tanúsított, amely alkalmas lehet a közfoglalkoztatott felperesek jogainak megsértésére. E tevékenység azonban a munkáltatói jogok gyakorlásából történő kilépést, az abból eredő helyzettel való visszaélést - a szexuális zaklatást megvalósító magatartásoktól eltérően - nem valósított meg. Ebből pedig az következik, hogy a munkavégzés körülményeinek meghatározása körében nem álltak fenn azok a feltételek, amelyek esetén a személyiségi jogsértésből fakadó igények érvényesítésének a jogi személy közfoglalkoztatót képviselő magánszemély II. rendű alperessel szemben is helye van. A másodfokú bíróság nyomatékmal utal arra, hogy a Kúria 2015.El.II.JE/P.1-3. számú mellőző végzéséből kitűnően a Kúria Polgári Kollégiumának Jogegységi Tanácsa a továbbiakban nem tartotta irányadónak azt a korábbi gyakorlatot, amely a személyiségi jogokat sértő magatartások esetén a betudás és az elválasztás elvének alkalmazását kategorikusan kizárta. A kifejtett indokok alapján a II. rendű alperesnek a felperesek munkafeltételeit a munkaruházat és az illemhelyhasználat tekintetében meghatározó magatartását a közfoglalkoztató I. rendű alperes cselekményének kellett tekinteni. A II. rendű alperes az ezzel kapcsolatos tevékenységi köréből nem lépett ki, azzal nem élt vissza, ezért az ahhoz kapcsolódó polgári jogi joghatásokat a jogi személy I. rendű alperesnek kellett betudni, ami miatt az I. rendű alperes mellett a II. rendű alperessel szemben sem objektív, sem szubjektív szankció nem érvényesíthető. A kereseteket ebben a részben a II. rendű alperessel szemben, annak passzív perbeli legitimációja hiányában el kellett utasítani.

Ezt meghaladóan azonban a II. rendű alperes fellebbezése nem volt teljesíthető. A zaklatással megvalósított személyiségi jogsértés kapcsán a II. rendű alperes az I. rendű alperessel - az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott jogszabályok alapján - mind a felróhatóságtól független szankció - a jogsértés megtörténtének bírói megállapítása -, mind a sérelemdíj vonatkozásában egyetemleges felelősséggel tartozik.

A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben semmilyen indok nem szólt az elsőfokú bíróság által meghatározott sérelemdíj leszállítása mellett. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából kitűnik, hogy a felperesek sérelemdíjának meghatározásakor a szexuális zaklatással megvalósított jogsértés súlyának, hatásának, az arra vonatkozó felróhatóság mértékének volt döntő jelentősége. Ezzel a másodfokú bíróság is egyetértett, ezért a II. rendű alperes által - az I. rendű alperessel

egyetemlegesen - fizetendő sérelemdíj mérséklésére arra tekintettel sem volt indok, hogy a munkafeltételek meghatározásával megvalósított személyiségi jogsértés szankcióit érvényesítő keresetet a másodfokú bíróság a II. rendű alperes vonatkozásában elutasította. A közfoglalkoztatási jogviszonyban nemükkel és egyéb védett tulajdonságukkal összefüggésben elszenvedett hátrányos megkülönböztetés, megalázó, megszegyenítő hatású szexuális zaklatás olyan súlyú és hatású jogsértést okozott a felperesek számára, amelynek másnemű előnnyel történő kompenzálására az elsőfokú bíróság által megállapított összegű sérelemdíj feltétlenül szükséges.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy a perköltségről a 1952. évi Pp.81.§ (2) bekezdése alapján a peres felek részleges pernyertességének-pervesztességének arányában határozott, a részben pervesztes, illetékkedvezményre nem jogosult II. rendű alperest a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt teljes elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte az állam javára. Az 1952. évi Pp.253.§ (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről, ezért a II. rendű alperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét az ítéletábra a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdésére figyelemmel a pervesztességéhez igazodó mértékben 84.000 forintra leszállította.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében az 1952. évi Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, mellőzte annak megállapítását, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperesek egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogait azzal, hogy az alperesek nem biztosították a felperesek számára a megfelelő méretű munkaruházatot és a rendeltetésszerű használatra alkalmas illemhely és mosdó használatát és ebben a részében a kereseteket elutasította, továbbá a II. rendű alperes által az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 84.000 forintra leszállította. Az ítéletet az ezt meghaladó fellebbezett részében helybenhagyta.

A másodfokú pertárgy értékét meghatározó marasztalás tekintetében a II. rendű alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért az 1952. évi Pp.239.§-a folytán alkalmazandó 78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a II. rendű alperest kötelezte a felperesek részéről felmerült és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján megállapított ÁFA-val növelt költségének megfizetésére.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján a Pp.78.§ (1) bekezdésére figyelemmel a II. rendű alperes köteles az államnak megfizetni.

Pécs, 2018. május 31.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

